

Стратешко партнерство „Фиата“ и Србије у Застави улази у другу фазу, знатно скромнију од најављеног почетка посла века, а због финансијске и економске кризе, како то произлази из изјава експертских чланова владе. При оцени овог новог успеха експертске владе треба сагледати стање које је истом претходило. Пре свега, треба истаћи да је „Фиат“ у свету аутоиндустрије држан за губавца, због огромних дугова и губитака, па нико није хтео с њим у интеграцију. Невероватно је како се исти одједном претворио у атрактивног принца женика који је узео нашу сиромашну и инвалидну удавачу Заставу.

У сваком случају, посао столећа је остварио свој примарни циљ, тј. изборну победу проевропских реформских снага у Србији, а остварење његовог другог скривеног циља, о којем ће бити говора касније, иде по плану.

Мора се истаћи да владини експерти нису у праву када тврде да се у време уговарања посла столећа није могло предвидети наступање светске финансијске и економске кризе, због чега се касни са реализацијом уговора. У време закључења уговора су већ и врапци на грани певали о финансијској кризи, а чак сам и ја пред тим (НСПМ, 17.9. 2008.) објавио текст у коме се говори о наступању и економске кризе.

Уколико се узме у обзир да су министри експерти прогласили економску кризу за шансу Србије, онда је разумљив њихов „оптимизам“ приликом закључења уговора с „Фиатом“. Међутим, здравом разуму је несхватљиво зашто су експерти, на концу године, када је сваком економски образованом човеку било јасно да од посла века нема ништа, режирани ТВ серију с обустављањем производње, као и растурање производних линија заставиних возила. Раднички синдикати су из очаја спречили (верујући да то нешто значи) одвожење стројева на отпад. У најновијем наставку серије, ФАС преузима производњу Пунта, за кога је Застава већ купила лиценцу и опрему, а проширује се право дистрибуције и на тржиште Африке, Русије, те држава ЦЕФТА, док за обећано ЕУ тржиште остаје и даље затворена рампа.

Отварати тржишта за аута у свету претпоставља, пре свега, велику инвестицију и тражи доста времена, а свега тога „новорођенче“ нема и даље је питање када ће се Пунто, као већ застарели модел, престати производити. Што се тиче бесцаринског извоза Пунта у Русију, експерти по обичају замајавају српску јавност, јер се слободна трговина односи само на робу која је произведена у Србији (сем тога, аута још нису на бесцаринској листи). Наравно, Руси ће потом бити проглашени кривцима због неуспеха посла века. Како би помогли продају Пунта, владини експерти су измислили два вида стимулације: дотиране камате (што је провучено у антикризним мерама), те 1.000 евра за предају старог аута

приликом купње новог. Дакле, мора се признати да српска влада показује завидну снагу да чак и „Фиат“ извуче из кризе (продајом делова за Пунто), што ће ови сигурно знати оценити у будућности.

Када се сведе економска и социјална рачуница посла века у овој фази, испада да ефективни трошкови износе неупоредиво више него дотације које је држава давала Застави, а десетине хиљада радника и чланова њихових породица (рачунајући и коперантске фирме) ће остати без хлеба.

Писац текста ће дати даљи предвидљиви сценариј посла столећа, који се неће приказивати као досадашња телевизијска серија. Обећања „Фиата“ о почетку производње новог модела аута у идућој години, без тога да се промјеном уговора дефинирају нове обавезе уговорних страна су, на наговор српске стране, замајавање јавности. Нема теоретске, ни практичне шансе да „Фиат“, који тражи вишебилионску помоћ од италијанске владе, инвестира у производњу новог модела у Србији стотине милиона евра, док његови погони у Италији, због пада продаје, сада шаљу раднике на принудне одморе, а потом ће их отпуштати. У складу с новом праксом антиглобализацијског протекционизма, Берлускони ће помоћ условити (не ударајући то на велика звона као Саркози) неизмештањем производње из Италије и „Фиату“ ће бити руке везане и у случају када би стварно имао намеру да у Србију дислоцира производњу неког новог модела.

Из овога следи да ће „Фиат“ у Србији склапати Пунто и ништа друго. Како ће количине бити неупоредиво мање од предвиђених (ефекти стимулације продаје утврђени владом биће недовољни за позитивно пословање), то ће „Фиат“ оставити недоношче с губицима Србији, а потом ће уследити стечајни поступак.

Ово ће бити остварење другог циља посла столећа, тј. ликвидације заобилазним путем вишедеценијског губиташа Заставе и други велики успех српског експертског гуруа (први с којим се исти поноси је ликвидација српских банака). У оваквом сценарију, укидање старе производње Заставе и прекидање њених извозних послова има потпуно оправдање и заслужује честитке за мајсторски обављен посао.

Из примера Заставе види се да ће постоктобарске владе, захваљујући економским експертима, успешно завршити транзицијску операцију, док ће пацијенти српске фирме и грађани „умрети“. Уосталом да би се дошло до земаљског раја треба прећи дужи пут

Обмана века

Пише: Никола Турајлић
уторак, 17 фебруар 2009 23:08

преко експертске реформске голготе. У сваком случају, демократска, економска и свеколике друге транзиције су већ изазвале позитивни ефект, а уједно су Срби потврдили Дарвинову теорију еволуције утолико да су од лудог постали глуп народ, а то је значајан напредак, само један еволуциони скок до мудрог народа.